

היריד הירוק ה-IV - אוקטובר 2014

הפעם בנושא **צריכה נבונה** - איך קונים פחות וחוסכים יותר!

היריד הירוק בבת חפר יתקיים השנה זו הפעם הרביעית!

יום שישי, ז' בחשוון תשע"ה, ה-31 באוקטובר 2014, ברחבת המרכז הקהילתי בין השעות 11:30-14:30.

גם השנה, יערך היריד בשיתוף המועצה האזורית עמק חפר וקהילת בת חפר כולה: בית ספר 'שדות', גני הילדים, בני הנוער, המרכז הקהילתי, הועד המקומי וכמובן כלל התושבים. השנה ייסוב היריד סביב שני נושאים מרכזיים: צריכה נבונה והפח הכתום. נעשה "היכרות" עם הפח הכתום, שיוצב בקרוב ליד בתינו, ונציג לכם כיצד עושים בו שימוש נכון. בעיקר נלמד שצריכה נבונה היא הבחירה שלנו לקנות פחות, לצמצם את ההשפעה שלנו על דלדול משאבי כדור הארץ, כדי להבטיח עתיד טוב ואיכותי יותר לנו, לילדינו ולדורות הבאים. מטרתה של הצריכה הנבונה הינה להקטין את המחיר הסביבתי ואת טביעת כף הרגל האקולוגית שלנו, בהמשך ישיר לנושא היריד בשנה שעברה. כיום ניתן להשתמש ב-5 דרכים עיקריות להקטנת המחיר הסביבתי— סירוב, הפחתה וצמצום השימוש במוצרים ובחומרים, שימוש חוזר, תיקון ומיחזור. דרכים אלה נקראות **חמשת ה-R**:

סירוב (Refuse)

משמעו - אני מוכן לחיות ללא המוצר שאני מסרב לתת לגיטימציה לייצורו. למשל, סירוב השימוש בשקית ניילון בעת הקנייה בסופר, כשקונים מזון אפשר להשתמש בשקיות רב פעמית (אפילו לירקות), ברכישת בגדים/מתנות אפשר להתנהל עם הכבודה ביד או בתיק הצד שממילא עלינו. במזון, אפשר לדבר על סירוב לאכול מזון שאינו מקומי, וגם על הסירוב המפורסם יותר של צמחונות וטבעונות. מהפן המוסרי והצרכני זהו סירוב להשתתף בתעשיית מזון עתירת אנרגיה ומדלדלת משאבים. דוגמא נוספת היא לסרב לקנות בגדים חדשים, פשוט למצוא בגדים שאנשים אחרים לא רוצים. ואפילו סירוב לשימוש בנייר טואלט מולבן ומעבר לשימוש בבידה, במקום נייר.

הפחתה וצמצום (Reduce)

כלומר, צמצום כמות המוצרים שכל אדם צורך, חסכון באנרגיה (כולל בתחבורה) והעדפת רכישת מוצרים איכותיים שיחזיקו מעמד זמן רב, ולא מוצרים ידידותיים לסביבה. למשל, ניתן להפחית בכמויות המזון, כך שמזון לא יזרק (גם אם הוא נזרק לקומפוסט) ולא נאכל יותר ממה שגופנו צריך באמת. ועוד, צמצום השימוש באריזות והעדפת אריזה אחת גדולה על הרבה קטנות. לדוגמא, אם נעדיף בקבוק משקה אחד

גדול על שקיות משקה של 30 סמ"ק, או נעדיף שקית חטיפים משפחתית במקום חמש אריזות אישיות, נצמצם את כמות האשפה שאנו "מייצרים". (אגב, כך גם נחסוך לא מעט כסף בחשבון כולל). יש חשיבות גם לקניה של תוצרת מקומית – כזו שעברה פחות קילומטראז' וגרמה לפחות זיהום ובזבז של דלק.

שימוש חוזר (Reuse)

פירושו תהליך המאפשר לנו להשתמש באותו מוצר פעם נוספת ביעודו המקורי. הדגש צריך להיות העדפת מוצרים פשוטים הבנויים כך שיחזיקו זמן רב, על פני מוצרים מורכבים, שיש בהם חלקים רבים ועדינים (ולכן חלק אחד שמתקלקל גורם לאי תפקוד המוצר). לדוגמא בקבוקי הבירה בארץ ומשקאות קלים בחו"ל, אריזות כאלה מצריכות אומנם הובלה חוזרת למפעל, לשם שטיפה ומילוי מחדש, אך פעולות אלה בטלות בשישים, הן בעלויות והן במאזן האנרגיה, לעומת ייצור אריזות חדשות.

דוגמאות נוספות: לשמור עטיפות מתנה כדי לעטוף בהן פעם נוספת; מגשי שתילה שבהם נזרע פעם אחר פעם, שימוש חוזר בצינורות השקיה, בטפטפות, ועוד. כמו כן עדיף בדרך כלל להשתמש במוצרים רב פעמיים - כלי אוכל, מצלמות וכו'.

שימוש חוזר בדרך כלל יעשה עד שהמוצר מתבלה, כך שאי אפשר או לא משתלם לתקן אותו. דוגמא לכך היא חולצה שמתבלה לאיטה מרוב שימוש, כך שבאיזה שהוא שלב, כשהיא צוברת חורים ולכלוך שאינו בר הסרה, ניתן להפכה ל"חולצת עבודה", כזאת שמיועדת למשימות 'מפוקפקות' יותר, עד שבסוף כשאי אפשר יותר להשתמש בה שוב, להעבירה לשימוש כסמרטוט.

תיקון (Repair)

מתייחס לכל מה שאפשר לתקן כדי להחזיר לשימוש, במחיר אנרגטי קטן. הדוגמא שכולם מכירים היא תיקוני בגדים – במקום לזרוק חולצה טובה בגלל חור קטן או תפר פרום, נתקן אותה ונחזיר לארון, אך הדבר נכון לכל דבר שניתן לתקן – מכוניות, מכשירי חשמל, ארונות, צעצועים – כל דבר! במציאות מקיימת יותר, בה היצרן אחראי למוצר למשך כל חייו, שירותי תיקון צפויים להפוך שוב לדבר מקובל. ככל שהלחץ הסביבתי יגבר והמחיר האמיתי של זריקת מוצרים לפח יאמיר ויכנס לתוך התחשיב הכלכלי, יהיו יותר שירותי תיקון זמינים. עד אז, כדאי לנסות להשיג מוצרים שיש אפשרות לתקנם, ולרכוש מיומנות בכך.

מיחזור (Recycle)

הכוונה לתהליך בו מוצר מוגמר עובד עיבוד או פרוק והופך למוצר אחר או לחומר גלם למוצר אחר. לדוגמא, מיחזור בקבוקי פלסטיק לפלסטיק גולמי, מיחזור יריעות ניילון לחממות, מיחזור נייר לבן לנייר עיתון, ועוד.. חשוב לזכור שבכל המקרים הפירוק הוא תהליך שבעצמו דורש אנרגיה ומשאבים (גם בתחום השינוע), גם החומר הממוחזר עצמו הינו תמיד באיכות ירודה יותר בהשוואה לחומר הגלם ממנו

נוצר המקור. כלומר מיחזור הינו דחיית הקץ, לא מניעה שלו. אלה חלק מהסיבות לכך שמיחזור נמצא בקצה השרשרת.

תהליך מיחזור יעיל כפתרון קצה הוא ייצור קומפוסט ביתי. שאריות מזון וצמחייה (הבסיס לקומפוסט) מהווים כ-40% מהפסולת בישראל! את שאריות המזון שלנו, לצורך מיחזור שלהן (פירוק לחומרי גלם לצורך יצירה חדשה) לא צריך להסיע רחוק, והאנרגיה המושקעת היא זניחה (הובלת הקומפוסט בתחומי החצר). המפעל הסופר טכנולוגי שמפרק את הקומפוסט שלנו הוא השכבה הפעילה באדמה עליה הקומפוסט יושב והמיקרו אורגניזמים שנוודדים ממנה אל הערימה. כל האנרגיה המושקעת בפירוק עצמו היא אנרגית שמש לא מנוצלת והאנרגיה שהמיקרואורגניזמים בעצמם מוכנים להשקיע לצורך תזונתם.

סיכום

היתרון הגדול של חמשת ה-R ככלי תכנוני נעוץ בפשטותו. קל לקחת כל מוצר שהוא, להעביר אותו בשרשרת, ולנסות לקצור ממנו את מקסימום האנרגיה שהושקעה בייצור שלו. חשוב! אם אנחנו באמת רוצים לעשות שינוי, כדאי להתרכז כמה שיותר בשלושת השלבים העליונים של השרשרת. ולזכור גם שצריכה נבונה תשאיר לנו יותר כסף בכיס..

ומה בתוכנית היריד הרביעי?

- הפעלות קהילתיות רבות ומגוונות. למשל:
    - o עץ המשאלות
    - o יצירת מובייל אומנותי קהילתי מיוחד
    - o משחקייה ממוחזרת
    - o סדנאות יצירה מחומרים בשימוש חוזר
    - o הדגמת ייצור קומפוסט ביתי
  - תחרויות קהילתיות:
    - o חדשנות סביבתית
    - o תחרות הפח הכתום בחסות חנות לכל הרוחות – המומחים לטיולים
  - פרטים וקריטריונים לתחרויות נמצאים באתר בת חפר (www.bathefer.net)
  - הרשמה לתחרויות תיערך בצורה מסודרת באמצעות דוכנים במהלך חודש אוקטובר.
  - דוכני מידע והסברה
  - "TED בת חפר" - הרצאות קצרצרות
  - (המעוניינים להרצות מוזמנים לשלוח מייל sviva@bathefer.net)
  - חיות המחמד שלנו (חנות Wild Dog)
    - תצוגת כלבי הנחייה.
    - עמדת דוכן להסברה על חשיבות האוכל שהכלבים צורכים, נקיון הקקי באמצעים ממוחזרים
    - יום אימוץ
  - דוכני אוכל בריא וסביבתי
- ועוד הפתעות לכל המשפחה....

נשמח לראותכם ביריד ויחד ליצור חוויה קהילתית, סביבתית וערכית.

הוועדה להגנת הסביבה – בת חפר sviva@bathefer.net

